

Wat lijnen uit drie preken over de Bergrede van Jezus.

De Hoeksteen, Haren, januari 2026, Rik Bikker .

Mattheus 5: Het Koninkrijk

'Gelukkig wie nederig van hart zijn, want voor hen is het koninkrijk van de hemel.' Zo begint Jezus.

Het Koninkrijk der Hemelen is het Koninkrijk van God. Dat is dus voor mensen bereikbaar, beschikbaar aanwezig. Nu. Niet alleen boven in de hemel, of later als Jezus terugkomt.

Wat is dat koninkrijk? Je koninkrijk is de plek waar jouw wil wordt gedaan (Dallas Willard: *the extended range of your will*). Denk aan je eigen kamer, die een weerspiegeling is van jouw karakter. God Koninkrijk is dus dat waar zijn wil wordt gedaan. Daar wordt zichtbaar Wie Hij is. Zo zijn de tien geboden ook een weergaven van het karakter van God. De zaligsprekingen geven aan welke manier van leven daarbij hoort (vredestichter zijn, bijvoorbeeld) en hoe dat er uit ziet (God zien, bijvoorbeeld)

In vers 13 en 14 zegt Jezus: jullie zijn licht en zout. In jullie levens wordt dat koninkrijk zichtbaar. Hij veronderstelt daarbij dat zijn hoorders er naar verlangen in dat Koninkrijk te leven, dat is: Jezus te volgen.

In de rest van hoofdstuk 5 gaat het over de wet, de wil van God. Wij vinden die wet lastig. Ook door onze kerkelijke cultuur, waarin we elkaar houden en gehouden hebben aan allerlei wetten, en elkaar daar ook om hebben veroordeeld.

De bevrijding van Jezus is niet: de wet afschaffen. Hij komt de wet radicaliseren. Eerst was de regel: niet doodslaan. Dat zou een mens best kunnen volbrengen. Maar Jezus zegt: ook als je een ander dwaas noemt, heb je doodslag gepleegd. (vs. 22)

Jezus maakt het ons onmogelijk om te zeggen: ik houd me wel aan de regeltjes, maar daarbinnen ga ik lekker voor mezelf leven. Wees dus volmaakt, zoals mijn Vader in de Hemel volmaakt is, zegt Hij. Dat red ik dus nooit uit mezelf.

Daarom zegt Jezus erbij: ik ben gekomen om de wet te vervullen. Ik heb zelf al gedaan wat ik jullie vraag. Ik heb liefgehad tot het eind, alles gegeven tot in de dood. En die weg blijkt niet dood te lopen! Wat Jezus ons vraagt: wees volmaakt, is wat Hij ons wil geven: zijn volmaaktheid mag de mijne zijn, als ik door geloof aan Hem verbonden ben. Daarvoor gebruikt Jezus het woord 'gerechtigheid': dat je doet waar je voor gemaakt bent. Die kan ik niet maken, die mag ik ontvangen in Hem.

Mattheus 6: de nabijheid van de Hemelse Vader

Jezus heeft het in dit hoofdstuk over Jullie hemelse Vader

Let op: Hij is een Hemelse Vader, volmaakt Vader. Niet zoals wij zelf en onze eigen vaders onvolmaakte vaders zijn. Voor sommigen is dit een erg moeilijk woord, om die reden.

6a Je Vader die in het verborgene is: Als je de wil van God doet, bijvoorbeeld hulp geven, dan niet om de buitenkant. Niet rondbazuinen. Dan schiet het zijn doel voorbij. Wij maken geloof vaak van de buitenkant, voor de bühne is het keurig. Maar God ken je in het verborgene: de binnenkant. Hij kent je hart. Gods Koninkrijk begint aan de

binnenkant, in je hart. Op de plek waar je ontdekt dat God je ziet en kent. Het begint met een stille omgang met Hem: in het gebed.

6b 'Onze Vader in de Hemel': Dit is de kern van de Bergrede: Het koninkrijk begint bij je eigen omgang met God, in het gebed. Daar leer je Hem te ontmoeten als je liefhebbende Vader. Dat wil Hij zijn in Christus Jezus. Dat gebed is er niet alleen om Hem te vragen wat ik nodig heb. Het is er vooral om mij te veranderen: ik leer om te vragen naar Zijn wil: Onze Vader, uw Koninkrijk kome, uw wil geschiede, uw Naam worde geheiligd. Dat is drie keer: het gaat om u, niet om mij. Wordt zichtbaar in mijn leven. En het eindigt ook zo: 'want van U...'.

6c Het derde is: het gaat er niet om dat je dit gebed uit je hoofd leert (is wel goed overigens!) Maar het gaat erom dat je leert leven als kind van de Hemelse Vader. En zo naar je leven kijken. Daarom zegt Jezus in vers 6: Bid tot je Vader, die in het verborgene is. En vers 22: je hemelse vader weet wat je nodig hebt. Vanuit dat vertrouwen mag je leven, en dat gaat het Koninkrijk van binnen naar buiten in je leven, van je hart en je gebed naar je woorden en daden.

Als je leeft van de zorg/ liefde van de Vader in de Hemel, komt er een ontspanning. Je leven hangt niet meer af van de dingen die jij zelf denkt nodig te hebben om te overleven. Wat is het belangrijkste in je leven? Veel dingen worden afgoden en maken mensen tot slaaf. Denk aan status, rijkdom, macht aanzien. Zelfs de kerk kan een afgod zijn. Vers 23 Waar je schat is, daar zal ook je hart zijn. Als je geen angst hoeft te hebben dat je je afgoden kwijtraakt, leef je in de vrijheid van Gods koninkrijk: wees niet bezorgd. Daarom zegt Jezus in vers 23: Zoek eerst het koninkrijk (Dat heb je allereerst nodig!)

Mattheus 7: Keuzes

7a De keuzes van een ander. We kunnen ons aan de buitenkant vaak heel druk maken over anderen. We oordelen over elkaar: balk en splinter. Dat is een mechanisme om te overleven. Jezelf met een ander vergelijken helpt om te denken dat ik het beter doe dan een ander. (Zelfrechtvaardiging) Zo zitten we toch weer bij die buitenkant, en moeten we laten zien hoe goed we het doen.

Parels en zwijnen: verdoe je tijd niet aan die uiterlijke dingen dat is weggooien van aandacht, tijd en energie. En verder: niet oordelen betekent tegelijk dat je verantwoordelijkheid neemt voor je eigen keuzes.

7b Tegenover zelfrechtvaardiging en anderen oordelen staat: leven van genade, leven met open handen. Jezus nodigt ons daar toe uit: Vraag, zoek, klop! (7 - 11) Net als bij de zaligsprekingen in het begin is er de belofte: God is er en Hij handelt! Vertrouw daarop. En van binnen naar buiten: zo mag jij voor anderen antwoorden, opendoen, je laten vinden.

7c Deze weg is niet makkelijk. Het is de smalle weg.[4] De smalle weg gaan is niet dat je niet naar de kermis mag. Zie die klassieke plaat. Het is dat je de weg gaat van de

zaligsprekingen: Vredestichter zijn, nederig, zachtmoedig. Dat is een weg waar je alleen opgaan als je eerst buigt en jezelf kleinmaakt (door de 'enge poort' binnengaan) Die weg begint in de binnenkant, in je omgang met God. Daarom zegt Jezus ook: je kan prachtig mooi 'Heere Heere' zeggen, maar dat betekent niet zo veel. Het gaat erom dat je mij kent.

Zo wordt Jezus volgen iets anders dan de regeltjes doen. Het wordt Vrucht dragen (vers 16). De vrucht (denk aan Galaten zes, vrucht van de Geest) si het lijken op Jezus. Dat maak ik niet, dat ontvang ik. Dat kan maar op 1 manier: Jezus moet het fundament zijn van je leven! (24 – 27). Buiten Jezus en de Heilige Geest om kan het niet. Daarom eindigen we met de uitnodiging van Jezus: *"Blijf in mijn liefde"*!

Vragen:

Lees de Bergrede nog eens goed door. Eventueel in losse hoofdstukken. Welke vragen komen bij je op? Deel die eens met elkaar, en praat erover door. Eventueel kun je uit de lijst hieronder ook nog wat vragen uitkiezen.

5: de zaligsprekingen. (5: 1 – 11) Kun je mensen noemen, bij wie je kenmerken ziet van vredestichter enz.? Zijn die mensen ook gelukkig, zoals Jezus zegt? Hoe dan?

Jezus zegt niet dat we licht en zout moeten zijn. We zijn het al. Hoe dan?

De wet: vinden we vaak lastig. Herken je dat? Jezus maakt de wet nog radicaler. Vind je dat lastig, of juist bevrijdend? Of wat anders?

6. De Hemelse Vader. Wat roepen die woorden bij jou op?

Herken je het, dat we in de kerk vaak vooral de mooie buitenkant laten zien?

Kun je wat delen met elkaar over je eigen verborgen gebedsomgang met God?

"Wees dan niet bezorgd, want je Hemelse Vader weet wat je nodig hebt". Praat daar eens over door. Mooi of moeilijk, of...?

7 Keuzes.

Oordelen over elkaar. Herken je dat? Dat je het zelf doet, of dat het in onze kerkelijke cultuur zit? Hoe zou je daar mee om willen gaan?

Jezus nodigt uit: zoek, klop, vraag! Met die uitnodiging wat te doen, is best spannend. Hoe is dat in jouw leven?

De smalle weg gaan: ken je mensen die je dat ziet doen? Hoe ziet dat er voor jouzelf uit?

Vrucht dragen: Waarin zou je willen groeien? Welke vrucht zien jullie bij elkaar?